

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Жасанды интеллект және оның мүмкіндіктері

ЖАРИЯЛАНДЫ
15.08.2025ТІРЕК СӨЗДЕР
Жасанды интеллект, лингвистика, ми жұмысы, Шет тілдеріСІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/182046/**Садакбаева Гулмира Бердикуловна**

№54 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі
Бастауыш сынып пәні мұғалімі

Аннотация.

Мен өз жұмысымда интерактивті оқытудың әртүрлі әдістерін қолданамын: «Аквариум», «Идеялар шеңбері», «Миға шабуыл», «Баспасөз» әдісі, «Микрофон», пікірталастар, топтық зерттеулер. Оқушылар осындай сабақтарға қызығушылық танытады. Дәстүрлі сабақтарда мұғалім әрдайым айтады, оқушылар тыңдайды. Оқытудың интерактивті әдістерін қолдану әркімнің белсенді қатысуын, әркімнің шығармашылық қатысуын, қатысушылардың бір-бірімен шығармашылық достастығын қамтамасыз етеді.

Жаңа мыңжылдықта біз ақпараттық дәуірге кірдік. Жаңа дәуір мектеп білімінің алдына жаңа проблема туғызады – оқушыларды тез өзгеретін ақпараттық қоғамда, жаңа білімнің пайда болу процесі жеделдетілетін әлемде өмір сүруге дайындау, үнемі жаңа мамандықтарға, үздіксіз біліктілікті арттыруға қажеттілік туындайды. Бұл мәселені шешуде қазіргі адамның ақпараттық және коммуникациялық технологияларды меңгеру қабілеті шешуші рөл атқарады. Жаңа ақпараттық технологиялар қазіргі адам өмірінің ажырамас бөлігіне айналуда.

Біздің ақпараттық XXI ғасыр (жоғары технологиялар ғасыры) білім беру жүйесіне жаңа көзқарастарды талап етеді. Қазіргі уақытта әлемнің көптеген елдеріндегі білім берудегі мақсаттар мен технологиялар білім беру педагогикасы мен философиясындағы гуманистік бағыттың идеяларын көрсетеді. Мұнда біз осы мақсаттың негізгі құрамдас бөлігі ретінде тұлғаның дамуын қалыптастыру туралы айтып отырмыз, яғни оқыту тәуелсіз шығармашылық және сыни ойлауды дамыту тұрғысынан дамушы болуы керек.

Түйінді сөздер: Шет тілдері, лингвистика, ми жұмысы, жасанды интеллект.

Мысалы, «Яндекстен «»Алиса». Олардың мүмкіндіктері орындалуы қажет

тапсырмаларға байланысты. AI сонымен қатар пайдаланушы туралы ақпаратты талдау және оның қалауын анықтау үшін қолданылады, мысалы, музыкалық қызметтерде немесе онлайн кинотеатрларда. Жасанды интеллекттің тағы бір танымал қолданылуы — Электрондық поштаның Спамын сүзу. AI — нің тағы бір кең таралған түрі-генеративті AI. Мұндай бағдарламалар сұрауларға жауап ретінде мәтіндерді, суреттерді немесе басқа медианы дербес жасай алады. Білім беру саласындағы жасанды интеллект әлеуетін зерттеудің өзектілігі бұрынғыдан да айқын: технологиялар дамудың осындай деңгейіне жетті, олар жеке инноваторлардың назарының объектісі ғана емес, сонымен қатар жаппай игеру мен енгізу үшін қол жетімді құрал болды. Статистика соңғы 2-3 жылда жасанды интеллект технологияларына қызығушылықтың айтарлықтай өскенін көрсетеді. AI бүгінде барлық қатысушыларға – білім алушыларға, мұғалімдерге, ата-аналарға және менеджерлерге әсер ететін білім беруді трансформациялаудың катализаторы ретінде қарастырылады. Сонымен қатар, педагогикалық қоғамдастықтың мектепке дейінгі деңгейден бастап жоғары деңгейге дейінгі барлық деңгейлерде білім беру бағдарламаларына зияткерлік технологияларды саналы және тиімді енгізуге дайындығы мәселесі туындайды. Осыған байланысты қфу Роман — герман филологиясы кафедрасында зерттеу жүргізілді. Бұл зерттеудің мақсаты-гуманитарлық мамандықтар мұғалімдерінің Заманауи интеллектуалды технологиялар туралы хабардар болу дәрежесін зерттеу, олардың AI-ге деген көзқарасын және осы технологияларды игеру деңгейін түсіну. Зерттеудің мақсатты аудиториясы-ЖОО оқытушылары (13%), мектеп педагогтары (15%) және мектепке дейінгі білім беру педагогтары (72%). Зерттеудің негізгі құралы шартты түрде тақырыптық блоктарға бөлуге болатын 22 сұрақтан тұратын сауалнама болды: 1) AI технологияларын түсіну; 2) AI технологиялары саласындағы құзыреттілік деңгейі; 3) Білім берудегі AI технологияларын интеграциялау.

ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕЛЕРІ

Жасанды интеллект технологиясын түсіну

Жалпы, AI оң қабылданады, бірақ кейде сақ болады. Жасанды интеллект тірі адамның сипаттамаларымен салыстырылады, интеллектуалды жүйелердің айтарлықтай әлеуетін көреді, бірақ сонымен бірге олар өз өміріне қауіп төндіруі мүмкін.

AI-технологияларды игеру деңгейі

Сауалнамаға қатысқандардың үштен бірі олардың AI технологиясының құзыреттілік деңгейі орташадан төмен (19%) немесе төмен (14%) деп санайды. Сауалнамаға қатысушылардың ешқайсысы өз деңгейін өте жоғары деп санамайды. Ал цифрлық құзыреттілік деңгейі, керісінше, төрттен бір бөлігі жоғары (21%) немесе өте жоғары (2%) деп анықталады.

Білім беруде AI-технологияларды енгізу қажеттілігі

Айтылған алаңдаушылық пен күмәнге қарамастан, респонденттердің абсолютті көпшілігі қазіргі педагог білім беру процесінде оларды сәтті қолдану үшін жасанды интеллект технологияларын игеруі керек деген пікірді қолдайды. Респонденттердің арасында осы мәлімдемемен толық келіскендердің 19% - ы, дауыссыздардың 63% — ы болды; тек 9% — ы өздерінің кәсіби қызметінде AI қолдану қажеттілігін көрмейді, ал 9% — ы осы мәселе бойынша шешілмеген.

Қорытындылар

Осылайша, осы зерттеудің нәтижелері зерттеуге қатысқан мұғалімдердің басым көпшілігі жасанды интеллектке оқытудың әлеуетті пайдалы құралы ретінде қарайтындығын көрсетеді. Әзірге бұл салада айтарлықтай тәжірибесі жоқ, олар әлі де білім беру процесіне жасанды интеллект технологияларын игеру және интеграциялау қажеттілігін көреді. Білім беруде цифрлық технологияларды енгізудің бұрыннан бар тәжірибесін ескере отырып, AI-ді игеру, біріншіден, тегін (немесе арзан) AI-бағдарламалардың болуын, екіншіден, жұмыс істеп тұрған педагогтар үшін біліктілікті арттыру бағдарламаларын және болашақ педагог арнайы сынып оқушыларға арналған курстарды енгізуді, үшіншіден, білім беруді реттейтін тиісті заңнамалық базаны талап етеді деп күтуге болады. білім беру жүйесінде AI қолдану. Әлбетте, бірінші кезектегі міндеттердің бірі AI - ді барлық деңгейдегі және формадағы білім беру бағдарламаларына интеграциялау әдістері мен әдістерін құру болып табылады: мектепке дейінгі - жоғары, негізгі - қосымша, күндізгі-қашықтықтан.

Балаларға шет тілдерін үйретудегі жасанды интеллект (AI). Мектеп жасына дейінгі балаларды шет тілдеріне үйретуде жасанды интеллект кең таралған және тиімді бола бастады. Ол келесі мәселелерді шешеді:

1. Оқытуды жекелендіру:

* **Жауап беретін мазмұн:** AI баланың деңгейін талдайды және оның білімі мен қажеттіліктеріне сәйкес оқу материалдарын таңдайды.

* **Жеке тапсырмалар:** AI баланың күшті және әлсіз жақтарын ескеретін жаттығулар мен тесттер жасайды, оған қажетті дағдыларды жетілдіруге көмектеседі.

* **Прогресті бақылау:** AI баланың үлгерімін бақылайды және оқуды мүмкіндігінше тиімді ету үшін бейімдейді.

2.Интерактивті оқыту:

* **Ойындар мен жаттығулар:** AI оқу процесін бала үшін қызықты және ынталандыратын қызықты ойындар мен интерактивті жаттығулар жасайды.

* **Виртуалды көмекшілер:** AI көмекшілері баламен зерттелетін тілде сөйлесе алады, оған жаттығуларға көмектеседі және сұрақтарға жауап береді.

* **Виртуалды шындық (VR) және кеңейтілген шындық (AR):** AI баланың әртүрлі жағдайларда тілді қолдана алатын нақты виртуалды ортаны құруға мүмкіндік береді.

3. Тілдік дағдыларды дамыту:

* **Сөйлеуді тану:** AI баланың айтылуын талдау және кері байланыс беру арқылы сөйлеу дағдыларын дамытуға көмектеседі.

* **Аударма:** AI сөздер мен сөз тіркестерін аударуға алады, бұл баланың мағынасын түсінуге және сөздік қорын кеңейтуге көмектеседі.

* **Грамматика және лексика:** AI грамматикалық ережелерді үйрету және сөздік қорын кеңейту үшін қолданылады.

4. Мотивация және тарту:

* **Ойын механикасы:** AI балаларға оқуды тартымды және қызықты ету үшін ойын механикасын пайдаланады.

* **Көтермелеу:** AI балаға оң пікірлер бере алады, оның күш-жігерін ынталандырады және оны әрі қарай оқуға ынталандырады.

* **Әлеуметтік өзара әрекеттесу:** AI балаларға басқа арнайы сынып оқушылармен және ана тілінде сөйлейтіндермен қарым-қатынас жасауға мүмкіндік береді, бұл оқу процесін қызықты етеді.

Балаларға шет тілдерін үйретуде AI қолдану мысалдары:

* **Duolingo:** бұл танымал қолданба оқуды жекелендіру және қызықты жаттығулар жасау үшін AI пайдаланады.

* **Memrise:** бұл қолданбадағы AI қайталау және ойын арқылы сөздер мен сөз тіркестерін есте сақтауға көмектеседі.

* **Babbel:** AI оқуды жекелендіру және пайдаланушының үлгерімін бақылау үшін қолданылады.

AI шет тілдерін оқытудың жаңа мүмкіндіктерін ұсынады. Бұл процесті жекелендірілген, қызықты және тиімді етеді, бұл балаларға жаңа тілді тезірек және оңай үйренуге мүмкіндік береді.

Лексикалық дағдыларды қалыптастыру үшін тілі сабақтарында жасанды интеллектті қолданудың көптеген артықшылықтары бар:

1. Сөздік қорын кеңейту- жасанды интеллектті қолдану арнайы сынып оқушыларға лезде аудару мүмкіндігі мен контексте сөздерді қолдану мысалдары арқылы сөздік қорын тезірек толықтыруға мүмкіндік береді.

2. Бейімделу-жасанды интеллектке негізделген бағдарлама әр арнайы сынып оқушының жеке қажеттіліктеріне бейімделе алады, оған өз деңгейінде оқытуды ұсынады, бұл әсіресе теңдестірілген оқытуда маңызды.

3. Дәлдік-жасанды интеллект грамматиканы аудару және тексеру кезінде жоғары дәлдікке ие, бұл қателіктерді азайтады және оқу сапасын жақсартады.

4. Интерактивтілік-жасанды интеллектті қолдану арнайы сынып оқушылардың назарын және қызығушылығын арттыруға ықпал ететін ойындар мен практикалық тапсырмаларды қамтитын интерактивті сабақтар жасайды.

5. Қол жетімділік-жасанды интеллектті пайдалану арнайы сынып оқушыларға қай жерде болмасын кез келген ыңғайлы уақытта білім алуға мүмкіндік береді, бұл технологияларды пайдалануды әсіресе онлайн оқыту үшін ыңғайлы етеді.

6. Тиімділік-оқытумен бірге жасанды интеллектті қолдану арнайы сынып оқушыларға білімдері мен дағдыларын тезірек нығайтуға көмектеседі, бұл тілін үйренуде тезірек және сапалы нәтижеге әкеледі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Аблеев С. Р., сананы модельдеу және жасанды интеллект: мүмкіндіктер шегі // экономикалық қауіпсіздік хабаршысы. 2015. №3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/modelirovanie-soznaniya-i-iskusstvennyy-intellekt-pr-edelyvozmozhnostey> (өтініш берген күні: 26.03.2018).
2. Брегман Р. реалистерге арналған Утопия. Мінсіз әлемді қалай құруға болады / М.: Альпина Паблишер, 2018.
3. Жасанды интеллект санамен бірге пайда бола ма? <https://hinews.ru/computers/poyavitsya-li-kogda-nibud-iskusstvennyj-intellekt-s-sozna-niem.html> [Электрондық ресурс] - кіру режимі: URL: <https://vc.ru/p/neural-networks> (өтініш берген күні 11.03.2018).
4. Колесникова Г. И. әлеуметтік саясаты: 21 ғасырдағы тұлғаның даму Тұжырымдамасы // Халықаралық ғылыми журнал. Бөлім: гуманитарлық ғылымдар. Мәскеу, 2017. №3. Б. 112-117. Б.116. .Кіру режимі: <http://www.tis-journal.com/contents/2017/vypuskno3/>
5. Маркс К., Энгельс Ф. Брюмердің он сегізінші Луи Бонапарт // жазбалар. 2-ші басылым.. Т. 16,. М.: Политиздат, 1960. 833 б. с. 374-376 .
6. Нейрондық желілер бумы: нейрондық желілерді кім жасайды, олар не үшін қажет және қанша ақша таба алады <https://www.skoltech.ru/media/bum-nejrosetej-kto-delaet-nejronnye-seti-zachemoni-n-uzhny-i-skolko-deneg-mogut-prinosit/> [Электрондық ресурс] - кіру режимі: URL: <https://vc.ru/p/neural-networks> (өтініш берілген күні 16.03.2018).

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.